

Силабус
навчальної дисципліни
Історія української літератури (70-90-і рр. XIX ст.)
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (українська мова і література). Англійська мова»
Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.01 українська мова та література
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Ольга НОВИК
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/novyk/>
Контактний телефон 0504561505
E-mail викладача: noviop@gmail.com
Графік консультацій вівторок, 11.00-12.00, ауд. 56204, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
4 / 120	20	20	80	залік

Семестр: осінній (1 семестр)

Мова навчання: українська

Ключові слова: українська література, літературознавство, історія української літератури.

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія української літератури першої половини XIX ст.» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти є засвоєння студентами поняття «українська література» в її географічних та часових межах, ознайомлення студентів з основними тенденціями українського літературного процесу початку XIX століття, специфіку його розвитку та своєрідність авторських художніх стилів.

Основним завданням вивчення дисципліни є розкрити загальні закономірності розвитку української літератури XIX ст.; використовуючи знання студентів з основ теорії літератури, на конкретному матеріалі показувати хвилеподібність змінюваність напрямів, течій, стилів у мистецтві. Окрім цього потрібно з'ясувати особливості творчої індивідуальності визначних письменників, їх внесок у національну та всесвітню літературу, домогтися розуміння особливостей мистецького процесу першої половини XIX ст., а саме: співіснування різних творчих методів та напрямів в українській літературі того часу, в лекційному курсі, на практичних заняттях всебічно розглядати твори, передбачені програмою загальноосвітньої школи; домогтися високого рівня оволодіння методикою аналізу художнього твору, глибокого проникнення в його образну систему.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:**

- 1) Основні течії та художні явища давньої літератури, тексти художньої літератури, передбачені програмою;
- 2) Жанри та стилі літератури XIX ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:**

- 1) працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі;
- 2) володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури;
- 3) володітиме навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їх сутнісними характеристиками.

4) порівнювати літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК 2. Здатність зберігати та при-множувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення су-спільства на основі розуміння іс-торії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у за-гальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку су-спільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Знання та розуміння пре-дметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української літера-тури в закладах середньої освіти, практиці навчання української літератури. ФК 9. Здатність орієнтуватися в українському літературному про-цесі (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мови і здобутків світового письменства для формування національної сві-домості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту. ФК 11. Здатність власною держав-ницькою позицією, особистою мо-вною культурою, ерудицією, пова-гою й любов'ю до української лі-тератури, історії виховувати національно свідомих громадян України. ФК 16. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіо-нальному, національному, євро-пейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, вико-ристання перспективного практич-ного досвіду й мовно-літера-турного контексту для реалізації навчально-виховних цілей. ФК 17. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпе-чення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соці-альної, правової держави.	ПРЗ 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української літератури. ПРЗ 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експерименталь-ного (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їх реалізації. ПРЗ 3. Знає основні функції й за-кони розвитку мови як суспільного явища, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс худож-ньої літератури й сучасності. ПРЗ 4. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національної літератури, художні твори класики й сучас-ності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою. ПРУ 1. Уміє працювати з теоре-тичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й система-тизувати інформацію, використо-вувати її в освітньому процесі. ПРУ 3. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визна-чає його жанрово-стильову своєрід-ність, місце в літературному проце-сі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури. ПРУ 4. Володіє навичками атри-буції, розрізняє літературно-куль-турні епохи, напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства. ПРУ 5. Порівнює літературні фак-ти, явища, визначає їхні подібності й відмінності. ПРУ 6. Використовує гуманістич-ний потенціал української літера-тури для формування духовного світу юного покоління громадян України. ПРУ 7. Володіє основами профе-сійної культури, має здатність ство-рювати й редагувати тексти фахового змісту. ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принци-пів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

Зміст курсу:

Тема 1. Літературно-історичний процес та українська література 70– 90-х рр. XIX ст.: зміна естетичних систем і співіснування їх впродовж XIX сторіччя (просвітництво, романтизм, позитивізм); поняття реалістичної літератури; натуралізм як поглиблення реалізму; жанри реалістичної літератури; народництво як культурно-політичний рух; громадівський рух; заборони українського друку царським урядом й особливості цензури у період другої половини XIX сторіччя; видавництва Галичини, часопис «Правда»; проблема літературної мови й традиції для підросійської та галицької України. Товариство «Просвіта».

Тема 2. Поезія 70-90-х рр. XIX ст.: жанри, особливості стилю. Естетичні погляди поетів; декларація мистецьких засад (мотив поезії-служіння на противагу романтичній поставі поета-пророка); провідні жанри

поезії; антології «Акорди», тритомна «Вік», «Українська Муза». Творчість Я. Щоголіва. Дві поетичні збірки. Романтизм як стильова домінанта. Творчість П. Грабовського. Біографія митця. Громадянський пафос лірики. Переклади. Творчість І. Манжури. Народно-фольклорна домінанта творчості. Поєми.

Тема 3–4. Проза 70–90-х рр. XIX ст.: жанри, особливості стилю. Творчість І. Нечуя-Левицького. Біографія митця. Багатогранність таланту. Романи. Повісті. Драматургія. Науково-популярні студії, публіцистичні виступи письменника; естетичні погляди. Творчість Панаса Мирного. Біографія митця. Багатогранність таланту. Естетичні погляди. Проблема психологізму у творчій манері. Поезія. Проза. Драматургія. Критика. Стильові шукання: від нарису до великої епічної форми; мала проза письменника як простір експериментів; жанри казки, утопічного оповідання, детективу, нарису.

Тема 5–6. Драматургія 70–90-х рр. XIX ст.: жанри, особливості стилю. Творчість М.Кропивницького. Біографія митця; спогади про М. Кропивницького. Драми, трагедії, комедії (характер комічного та літературні прийоми його творення), водевілі, мелодрама. Театральна діяльність. Творчість І. Тобілевича. Внесок родини Тобілевичів у розвиток українського театру, спогади С. Тобілевич про прототипні сімейні історії; біографія митця. Драми (від пісні до драми), трагедії, комедії, мелодрами. Театральна діяльність.

Тема 7–9. Багатогранність таланту: жанрова й стильова своєрідність. Творчість О. Кониського.. Літературна і громадська діяльність. Творчість Т. Зіньківського. Біографія митця. Проза. Драматургія. Поезія. Переклади. Публіцистика. Критика і літературознавство. Фольклористика. Творчість Б. Грінченка. Біографія митця. Поезія. Проза. Драматургія. Переклади. Публіцистика. Фольклористика. Суспільна діяльність. Питання вторинності мотивів; питання «масова – елітарна література» й творчість Бориса Грінченка.

Тема 10–13. Багатогранність таланту: жанрова й стильова своєрідність. Творчість М. Старицького. Біографічні дані про життя та творчість; спогади «Зо мли минулого»; естетичні погляди; особливості творчої манери. Етапи еволюції Старицького-поета. Переклади. Проза Драматургія. Поняття «школа Старицького». Творчість Олени Пчілки. Біографічне тло. Поезія. Драматургія. Проза. Переклади. Літературно-критична діяльність. Фольклористика. Творчість І. Франка. Біографія митця. Багатогранність таланту. Поезія. Драматургія. Проза. Переклади. Літературно-критична діяльність. Фольклористика. Публіцистика.

Методи навчання: мікронавчання, практичні заняття, тренувальні вправи; практичні заняття з вправами на розвиток навичок аналізу тексту, говоріння, на яких матеріал пояснюється і обговорюється, домашні завдання; самостійна робота: домашні завдання, вивчення на пам'ять, конспекти.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проектор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Практичні заняття	40		
Самостійна робота (на пам'ять)	10		
Підсумковий контроль		50	

Екзамен:	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Практичне заняття 1	0,5	2	3	4
Практичне заняття 2	0,5	2	3	4
Практичне заняття 3	0,5	2	3	4
Практичне заняття 4	0,5	2	3	4
Практичне заняття 5	0,5	2	3	4
Практичне заняття 6	0,5	2	3	4
Практичне заняття 7	0,5	2	3	4
Практичне заняття 8	0,5	2	3	4
Практичне заняття 9	0,5	2	3	4
Практичне заняття 10	0,5	2	3	4
Максимальна кількість набраних балів	5	20	30	40

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	Відмінно
Екзамен: Аспекти оцінювання				
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, знання історії літературного процесу	5	8	10	15
Адекватність наведених прикладів, знання художніх текстів	5	8	10	15
Аргументованість, логічність й послідовність відповіді, адекватне використання термінології науки; переконливість викладу	3	5	8	10
Знання світового контексту, культурного й історичного аспектів	3	5	8	10
Максимальна кількість набраних балів	16	26	36	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю

39-50	відмінно	зараховано	A (відмінно)
32-38	добре		B (добре)
26-31			C (добре)
21-25			D (задовільно)
14-20	задовільно		E (задовільно)
8-13	незадовільно	не зараховано	FХ (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-7	Незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	Відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	Добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	Задовільно		E (задовільно)
35-49	Незадовільно	не зараховано	FХ (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	Незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Єфремов С. Історія українського письменства. К. : Femina, 1995. 685, [1] с.
2. Історія української літератури (Перші десятиріччя ХІХ ст.) : підручник / П. Хропко, О. Гнідан, П. Орлик та ін. К. : Вища школа, 1992. 512 с.
3. Історія української літератури : у 12 т. / редкол. : В. Дончик, Л. Скупейко, Н. Бойко, М. Бондар, С. Гальченко, І. Дзюба, М. Жулинський, Н. Зборовська, А. Кравченко, Ю. Кузнецов, Н. Левчик, Р. Мовчан, Л. Мороз, Є. Нахлік, Ю. Пелешенко, О. Поліщук, Г. Сивокінь, В. Суліма, М. Суліма, Н. Шумило. Київ : Наукова думка, 2013–2014. Т.3–4.
4. Історія української літератури ХІХ ст. : у 3 кн. : навч. посіб. / [за ред. М. Яценка]. К. : Либідь, 1995–1996. Кн. 1 : Перші десятиріччя ХІХ ст. 368 с.
5. Історія української літератури ХІХ століття : у 2 кн. : підручник / [за ред. М.Г. Жулинського]. К. : Либідь, 2005. Кн. 1. 656 с.
6. Історія української літератури ХІХ століття : у 2 кн. : підручник / [за ред. М.Г. Жулинського]. К. : Либідь, 2006.

Кн. 2. 712 с.

7. Історія української літератури. ХІХ століття : у 3 кн. : навч. посібник / за ред. М. Т. Яценка. К. : Либідь, 1995–1997. Кн. 2 : 40-ві–60-ті роки ХІХ ст. 381, [1] с.
8. Історія української літератури. ХІХ століття : у 3 кн. : навч. посібник / за ред. М. Т. Яценка. К. : Либідь, 1997. Кн. 3. 429, [2] с.
9. Новик О. Оригінальність традиційності [Текст] : [монографія]. Бердянськ : БДПУ, 2019. 175 с.
10. Новик О. Український романтизм: посібник. Бердянськ: БДПУ, 2017
11. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль : Феміна, 1994. 478, [2] с.
12. Чижевський Д.І. Історія української літератури. К. : Академія, 2003. 568 с. (Альма-матер).

Допоміжна

1. Арендаренко І. По дорозі й назустріч (англійська та українська романтичні поезії: порівняльна типологія і поетика). К. : Фоліант, 2004. 213, [1] с.
2. Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція : монографія. К. : Академвидав, 2004. 368 с.
3. Бовсунівська Т.В. Українська бурлескно-травестійна література першої половини ХІХ століття (в аспекті функціонування комічного) : навч. посібник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2006. 178 с.
4. Борзенко О.І. Сентиментальна «провінція» (Нова українська література на етапі становлення. Харків, 2006. 322 с.
5. Вільна Я. Історико-літературний феномен критичної інтерпретації творчості Г. Квітки-Основ'яненка : монографія. К. : Альтерпрес, 2005. 300 с.
6. Гуляк А.Б. Становлення українського історичного роману. К. : Міжнар. фінансова агенція, 1997. 294 с.
7. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії. К. : Факт. 280, [3] с..
8. Деркач Б., Косяченко В. Жанр байки в українській літературі. *Українська байка* / [упоряд. та передм. Б. Деркача, В. Косяченка]. К. : Дніпро, 1983. С. 3–27.
9. Добоні М. І. Історичні засади формування образної системи роману П. П. Білецького-Носенка "Зиновій Богдан Хмельницький" *Літературознавчі студії*. 2013. Вип. 39(1). С.291–297. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2013_39\(1\)_40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2013_39(1)_40).
10. Задорожна Л. Євген Гребінка: Літературна постать. К.: Твім інтер, 2000. 156, [2] с.
11. Зборовська Н.В. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури : монографія. К. : Академвидав, 2006. 504 с.
12. Зеров М. Твори : в 2 т. К. : Дніпро, 1990. Т. 2 : Історико-літературні та літературознавчі праці / [упорядк. І. Кочура, Д. Павличка]. К. : Дніпро, 1990. 601 с.
13. Історія української літератури (перші десятиріччя ХІХ століття) : посібник для студентів-філологів / Савченко І., Чернова І. К. : Альфа-М, 2005. 67 с.
14. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття : підручник / [за ред. О. Галича]. К. : Шлях, 2005. 392 с.
15. Камінчук О. Поетика української романтичної лірики (проблеми просторової організації поетичного тексту). К. : ТОВ «ЛДЛ», 1998. 157 с.
16. Колесник П. Степан Руданський: Літературний портрет. К. : Дніпро, 1997. 110 с.
17. Кравченко В. О., Єременко О. Р. Історія української літератури першої половини ХІХ століття : навч. посібник. вид. 2-е, доп. і перероб. Суми, 2009. 224 с.
18. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. Ковалів. К. : Академія, 2007. Т. 1 : А (аба) – Л (лямент). 608 с. (Енциклопедія ерудита).
19. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва та ін.]. К. : Академія, 1997. 452 с. (Nota bene).
20. Микитенко Ю.О. Антична спадщина і становлення нової української літератури. К. : Наукова думка, 1991. 156 с.
21. Мовчанюк В.П. Медитативна лірика Т.Шевченка. К. : Наук. думка, 1993. 147 с.
22. Нахлік Є. Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель : у 2 т. К. : Український письменник,

2007. Т.2 : Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша : Наукова монографія. 462 с.
23. Нахлік Є. Творчість Івана Котляревського: Замовчувані інтерпретації, дискусійні проблеми, спроба нового прочитання (з погляду літературних напрямів і течій). Львів : ОЛІР, 1994. 68 с.
 24. Неборак В. Перечитана «Енеїда»: Спроба сенсового прочитання «Енеїди» Івана Котляревського на тлі зіставлення її з «Енеїдою» Вергілія; Львівське відділення Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України ; відп. ред. Є.К. Нахлік. Львів : ЛВІЛШ, «Астрон», 2001. 284 с. (Літературознавчі студії. – Вип. 7).
 25. Новик О.П. «Максим Гримач» Марка Вовчка як романтичне оповідання. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 1. С. 21–24.
 26. Новик О. Історична ретроспектива в повісті Тараса Шевченка «Близнець». *Волинь–Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіональних проблем*. 2010. № 21. – С. 122–132.
 27. Новик О.П. Традиційні мотиви й образи в поезії Амвросія Метлинського. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія «Філологічні науки»*. 2011. Вип. 4.7. С. 68–72
 28. Нудьга Г.А. Пародія в українській літературі. К., 1961. 121, [1] с.
 29. Побідаш І.Л. Леонід Іванович Глібов – письменник, педагог, журналіст. К. : Парламентське видавництво, 2004. 69, [2] с.
 30. Смілянська В. Стиль поезії Шевченка. К.: Наукова думка, 1981. 254 с.
 31. Ткачук М., Ткачук О. Маркіян Шашкевич. Тернопіль : Медобори, 2009. 246 с.
 32. Ткачук М.П. Естетична концепція людини в «Енеїді» Івана Котляревського. К. : Вища школа, 1995. М.П. Ткачук. Тернопіль : ТНПУ, Медобори, 2007. 464 с.
 33. Три долі. Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературі / упоряд. В.Агеєва. К. : Факт, 2002. 367 с. (Літ. проект «Текст + контекст». Знакові літ. доробки та навколо них).
 34. Українська байка / [упоряд. та передм. Б. Деркача, В. Косяченка]. К. : Дніпро, 1983. 463 с.
 35. Українська література XIX століття: хрестоматія: навч. посіб. / упоряд. Н. М. Гаєвська. К.: Либідь, 2006. 1328 с.
 36. Українські поети-романтики 20–40-х років XIX ст. / [упоряд., підгот. текстів, біограф. довідки і приміт. С.Крижанівського ; вступ. ст. І.Айзенштока]. К. : Дніпро, 1968. 634, [1] с.
 37. Українські поети-романтики. Поетичні твори / [ред. кол. : І.Дзевєрін (голова) та ін. ; упоряд. і приміт. М.Гончарука ; вст. стаття М.Яценка ; ред. тому М.Яценко]. К. : Наукова думка, 1987. 588, [1] с.
 38. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. *Зібрання творів : у 50 т. Т. 26–43 : Література і мистецтво/І. Франко* ; [ред. кол. : Є. П. Кирилюк (голова) та ін.]. К. : Наукова думка, 1984. Т. 41 : Літературно-критичні праці (1890–1910). С. 194–470.
 39. Яценко М. Українська романтична поезія 20–60-х років. *Українські поети-романтики. Поетичні твори / [ред. кол. : І.Дзевєрін (голова) та ін. ; упоряд. і приміт. М.Гончарука ; вст. стаття М.Яценка ; ред. тому М.Яценко]*. К. : Наукова думка, 1987. С. 5–36.

12. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)
3. Ізборник. Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. <http://litopys.org.ua/>
4. **Електронна бібліотека української літератури:** <http://www.utoronto.ca/elul/>
5. **Поетика:** Бібліотека української поезії.: <http://poetry.uazone.net/>
6. **Український центр:** освітньо-інформаційний ресурс.: <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
7. **EXLIBRIS:** українська електронна бібліотека : історія, публіцистика, художня література. <http://exlibris.org.ua/>